

ESTICA
A. 5085

44.

869

1268

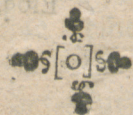
GRATULATORIUM.

εἰς διέπαιξεν θεῶν, καλῶς παρεκάλεσε πάντας
 Πρωτοπρεσβύτες, πῶς αὖτις πρὸς πνεύματι αὐτῶν
 τὴν ποιμνὴν γε δοθῇσιν, ποιμαίνειν κατ' ἰδύον·
 ἅμα πὶ τὴν Χρυσὴν πρὶν πέλεται διασώσας.
 ὅς μὲν τὲτε καλῶς ποιῶν, ποιμνὴν πόλ' ὄνησεν·
 καὶ σ' αὐτὸν, σὺν τοῖς αὐτῷ προσβάτοις Διὰ γούτων
 οὕτως μοῖο Πατὴρ, πῶς αὖτις πρὸς πνεύματι θεοῖς
 Πρωτοπρεσβύτων, ἐπεχείρησεν τ' ἐντάλματι δ' ἐδῶλα,
 Δέναι τοῖς Χρυσῇ, πολυόλβοις ἀκροάτησιν.
 τὴν τε Κατήχησιν, μύελον μὲν ἀλήθινον ἔσαν·
 Πρωτοπρεσβύτων, ὅσων ἡμῖν τὴν ὑγιάνην,
 γνωρίσσαν τ' ἀπὸ κέως, ἐσφηνίσαν ὁρθῶς.
 Μὰ π' ἄλλοι σοφίαν ζητῶσι παρέχεται ἱερεῖς,
 κόσμ' ἐν σοχείοις, πᾶν μὰς ψῆδον ἐστίν.
 καὶ Διὰ τὸ Πατὴρ, καταλείπει πᾶν γὰρ ματῶν,
 οὐλὴ δὲ διδασκὴν προσκαρτερέων· διὸ σέμματα
 Χρυσῶν κλεινόν, τελείως καταλήψεται ὅλβη.

Suo Reverendissimo, & Charisf. Patri,

Amoris filialis & obsequentis adfectus de-
 clarandi ergo, adposuit

LAURENTIUS PAULINUS
 Junior, St.

ORATIO

De
USU VESTIUM RECTO ET PRAVO.

unaq;

PRECATIUNCULA

Universaliter Regis nostri Clementissimi & Regni Sve-
 cani incolumitatem, adq; singulorum Christicolarum
 necessitatem complectens.

Quorum priorem jussu Reverendissimi Doctoris,
 Dn. JOHANNIS RUDEBECKII
 Episcopi Arosiensis vigilantissimi, in sacra Synodo
 Arosiensi decenti solennitate declamavit: po-
 steriorem autem e vernacula translata
 sincerâ pietate peroravit.

ADOLPHUS ELAI TERSERUS
 Lixandensis, t. temp. Sch. Arbog. Rect.

Die Septima Septembris à. 5. pomeridiana in 6. quâ die
 borâ Rex Suecorum divinâ gratiâ victoriosissimus

Dn. GUSTAVUS ADOLPHUS
 cum Cæsarianis juxta Lipsiam dubio primùm & infestis-
 simo Marte pugnavit tandemq; quod erat reliquum Diei
 iustar mori stando Hostem fatigavit, fortiter pu-
 gnando laceravit, acie vicit, armis, castris
 signisq; militaribus exuit, adeoq;
 rem gessit majoribus geren-
 dis auspiciatissimam.

UPSALIE,
 Imprimebat ESCHILLUS MATTHIE.
 M. DC. XXXII.

Salutem omniaq; fausta per Christum salvatorem
inprimis

Reverendissimo in Christo Patri, Domino
Doct. JOHANNI RUDEBECKIO
Præfuli Diœceseos Arosiensis fidelissimo, Patrono
& Mæcenati meo optimo

De inde

Inclutissimæ ejusdem Diœceseos Reverendis & Clarissimis
Dominis atq; Præpositis Vigilantissimis, Fautoribus & pro-
motoribus meis pariter colendis:

Dn. M. Eliæ Arosiensis.	Dn. M. Samueli Tunensi
Dn. M. Petro Arbogensi.	Dn. M. Olac Rettvicensi
Dn. Achatio Salensi. (torp	Dn. M. Andreæ Hedemor.
Dn. M. Michaeli Munf.	Dn. Thomæ Berckensi
Dn. M. Mathiæ copingensi	Dn. N. N. Jrstadiensi.

Deniq;

Singulis innominatis in eadem Diœcesi pastoribus, Viris
Reverendis, Clarissimis, Doctissimis & Humanissimis,
partim Mæcenatibus & Fautoribus, partim Amicis
& Benefactoribus, eâ quâ par est reve-
rentiâ colendis,

Reverenter & officiosè
Precor.

Everende in Christo Præsul, sicut & vos (præfate) S. Sanctæ societatis Viri Dominiq; Venerandi, quamobrem Orationem serè omnium vestrum auribus ante in novissima Synodo perceptam, nunc typotum famositate luceq; donare audeâ, præmissa hac præfatione cunctis, quorum interest, liquidum fieri volo, quibus causis excitus id fecerim: nimirum non proprio instinctu ausus, vana laudis affectande (hinc quippe nullius mihi conscius sum) verum studio honoris Vestri amplificandi: Vocatus ante annum de Illustrissima aula Delagarðiana à Reverendo Domino Episcopo ad Scholam Arbogianam, cogeber juxta constitutiones prius in Gymnasio specimina doctrina deponere, quo perfectio cum Reverendus Dominus Episcopus me aulicis quibusdam moribus infectum imbutumq; videret, quorum individui indices sunt vestes gravi cum exhortatione me palam in Consistorio admonuit ut juxta morem ordinis incundi vestes componerem; verumtamen cum Reverenda sua D:tas agrè me id facturum perspexerat singulari arte tardum ad obsequendum aggressa est, sedulo injungens ut Orationem de luxu vestium contexerem, contextam publicè in Synodo pronunciarem: quid stratagemate vitio captog, faciendum fuerat? Nonnulli ibidem Assidentium subriferunt: quare R:dam suam D:tem in Museo conveni rogatum ut ejusdem vitij conscio aliud Orationis argumentum decerneret, ne alios corrigendo memet ipsum proprio gladio confoderem: tum demum, remotis arbitris, sua D:tas suam mihi mentem explicuit, id nimirum se fecisse causâ non meâ solius; sed aliorum qui con-

2

audire) auribus pias seriesq; admonitiones imbiberunt. Hos quippe publice in frequenti Sacerdotum coronâ vehementi oratione perstringendos censuit. Ut ut fuit, id tamen singulari arte factum fuisse certum est. Quam obrem jam melius sapiens consilium laudo solertia & prudentia plenum, mihiq; quod obsecutus fuerim gratulor. Etenim postquam ruminare capi scripta sacra & profana de eodem argumento agentia, luxum in vestibus deplorandam vanitatem Deoq; rem abominabilem esse comperi, atq; propterea demirari quid ijs Sacerdotibus in mentem veniat, qui cœu simia in imitandis aliorum ordinum vestibus ad eò obstinati gaudent simbriatas splendidasq; gestare vestes, dimissis & oblongis palliorum collaribus circumspectari, alijsq; monstruosis modis, qui ordinem veritatis simplicitati dicandum devenerant, amittere. Atq; propterea Reverendus Dominus Episcopus, censuit ut hac typis prodiret, quo illi, qui aut propter occupationes cum ex Cathedra promulgaretur, absuerunt, aut tunc commodè illam non percipientes, nunc divulgatam majori cura & intentione meditentur, monitisq; sani obsecundent.

Deinde Vestris Rev. & Clar. bus officiosè in mentem revoco, quanta devotione & pietate die 7. Septemb. ex Synodo demittendi unamimite ad Deum Ter. Opt. Max: tum communiter pro universa Christianitatis necessitatibus, tum singulariter pro Regis nostri Clementissimi successu & incolumitate fundendo preces actum synodalem conclusimus: Omniscius enim atq; omnipotens Deus, cujus in auribus personuerunt ardentes nostrorum preces, fortissimum suum extendit brachium presentissimam ferendo Regi opem eo temporis momento ab Hostibus acerbissimos conflictus sustinenti. præsument enim ea intentione, quâ nos tunc frequentes convenimus eadem die atq; hora eorum vix aequè frequentem secundum corvisse. Unde etiam quod tam clementer auditi sumus Exauditori perpetuas gratias

age-

agemus, tantaq; exauditionis memoriam. Poris Regis nostri Clementissimi salutem & rerum prosperitatem in posterum Deo commendatam habere non intermitteremus. Atq; hæc, ut dixi, causa Domini Reverendi, moverunt Reverendum Dominum Episcopum ut orationem cum precatione conclusoria juri publico darem.

Singulari autem pietate Vestris Rev. & Cl. bus hanc inscribendam volui, ut hoc ipso meum erga vos amorem & perpetuum obsequendi studium pluribus spectatum facerem: quidam namq; ex Sympatriotis meis multis me devinxerunt beneficijs, quorum nomine meritò Reverendo Dn. M. Unoni in Lixand primas defero, quem etiam ob beneficia planè paterna semper loco parentis veneror. Quibusdam autem, quod procul ab eorum conversationibus & usu remotus hætenus degeram ignotus (quamvis ob prosapiam avitam notissimus) ijs nunc me isthoc munusculo literario de nota meliori cognitum iri impensè discipio. Propter merita in Scholas & Ecclesias viget quippe sancta memoria Patriæ mei sicut & utriusq; Avi paterni & materni B. mem. Dn. Engelberti in Lixand & Dn. Danielis in Wgsta: sig. Ego aliquando pari ratione patrißem patriaq; proficuum evadam post Deum unicè id totum Reverendo meo Episcopo acceptum referendum puto. Vestrum erit Domini Reverendi, Clarissimi, Doctissimi & Humanissimi tyrocinio huic favere, quod si comperero cum Deo gnarum & assiduus efficiam ut brevi aliud ingenij specimen hoc longè elaboratius Scholæq; Svecanæ utilius videatis. Dabam Arosia die 23. Martij Anno partæ per Christum salutis 1632.

Ad debitam Reverentiam studia & obsequia promptissimus

Adolphus Elai Terserus
Lixandensis, Sch. Arof.
Rector.

ORATIO IPSA.

A literis
synodi-
cis exor-
dium pe-
tium.

Dux cau-
sa indi-
cendarū
synodo-
rum.

I.
Exerci-
tia pole-
mica.

In literis Synodicis non ita pridem ad singulos Ecclesiarum hujus Dio- ceseos Antistites emissis prolixè & perspicuè insinuatum est (in primis Reverendissime in Christo Pater, præsul hujus catus Ecclesiastici vi- gilantissime, Macenas studiorum meorum omni obser- vantia cultu ve honoris ævum colende, sicut & Tu fre- quentissima Reverendorum, Nobilissimorum, Claris- simorum, Spectatissimorum & literatissimorum Au- ditorum corona) in illis, inquam, literis clarè indigi- tatam est, duas esse gravissimas causas, quamobrem ab Ecclesiarum præsulibus indicantur & decernantur an- niversariæ synodi: nimirum primò ut in inclytâ ad ma- gnum numerum virorum doctrinâ & pietate conspicu- orum frequentia exemplo antiquioris Ecclesiæ, pijs & sobrijs sententiarum collationibus veritas celestis in- dagetur, dogmata religionis à sophisticationibus, tricis & technis Hereticorum vindicentur, quo deniq; u- nusquisq; cui spiritualis ovium pascua commissa est in fidei Christianæ catholica veritate stabilitus & con- firma-

firmatus verbum Domini in Ecclesia sincerum & in corruptum fideliter doceat atq; proponat. Alteram causam convocandarum Synodorum meminerunt fuisse hanc: nempe ut vitia sacerdotali correctâ & emen- data, vitia & mali mores, qui ordinem Ecclesiasticum obfuscant, eumq; alijs sordescere faciunt tollantur & eradicentur: contra, antiqua virtus boniq; mores pri- stina simplicitati & nitore restituantur.

Horum prius exercitijs polemicis per triduum continuatis feliciter perfectum & continuatum est: utiq; jam postulat institutum ut ad alterum actionum synodicarum caput transitum faciamus: quod, (ut di- xi) erat de exagitandis Sacerdotum vitijs. Idq; mu- neris cum à venerando Consistorio mihi, quippè juve- ni divinâ providentiâ ab Aula non ita pridem in ordi- nem hunc ascito impositum est ut hujus causa in Reve- rendissimo hoc concessu præco exurgerem, Vestras Re- verentias & Clares, habito deinde respectu & decore singulorum præsentium, demissè & reverentè roga- tas volo, ne quacumq; de causa mihi succenseatis; mate- ria equidem huic dextrè enarranda, utpote experien- tia & prudentia singulariter individua, meritò vir annis canisq; gravis fuisset præficiendus; nihilominus ne honestum officium infulsus renuere videar, quæso pro solita Vestra humanitate & benevolentia aures mihi aquas & benignas per semiboram præbeatis.

Dictu-

2. Emen-
datio no-
rum.

Quorum
priori
perfecto
rectè trā-
situr ad
alterum.

Excusa-
tio i. a
persona
dicentis

2. A rei
dicenda
gravitate

Exordij
epilogus.

Exualea-
sur mate-
ria orati-
onis.

Quæ vir-
tutes in
univer-
sum os
minibus
homini-
bus com-
mendan-
da.

Peculia-
riter 6.
virtutes
verbi Mi-
nistri ne-
cessariæ.

De earū
tertia sci-
licet or-
natu e-
jusq; con-
trario hac
hora dicē-
dum.

Luxus ve-
stium ho-
die late
diffusus.

Dicturis Nobis, Auditores Reverendi, de vitijs,
quibus contaminatur, & consequenter de virtutibus,
quibus exornatur Minister, præcognoscendum est non
esse animum ex professo nunc omnis generis vitia &
virtutes considerare: quales imprimis sunt Pietas,
Fides, Spes, Patientia, studium, Charitas, beni-
gnitas, mansuetudo, modestia, continentia:
Quas Paulus Gal. 5. Fructus spiritus appellat, cisi e-
nim Ministrum, quod typus fidelium sit, omnibus vir-
tutum stellis radiare oporteat; hic tamen non agimus
de ijs, quas cum alijs multis communes habet; sed quæ
ratione ministerij sui peculiariter ei sunt necessaria:
quarum sex recenset Paulus in Epist. priori ad Tim. 3.
& verbi Ministris commendat: nempe prudentiam,
modestiam, ornatum, hospitalitatem, ἀντίποινα, cui
contraria avaritia, 6. pacē seu concordiam: sine hisce
namq; quàm creberrimè impingit concionator. De hi-
sce iterum ex æquo sufficienter & perfectè dicendo a-
gere vetat ratio temporis: Quare de harum tertia
Ornatu nimirum, qualem Ministros deceat, eaq; oc-
casione de abusu & luxu vestium juxta tenorem con-
stitutionum Ecclesiasticarum in Articulo 25. Nobis
præfiguratum hâc horâ dicendum erit.

Verum enimverò quoniam hujus vitij morbus sui
contagione cunctos generis humani status & ordines
peruaserat infeceratq;, pauca in communi de causis,
natu-

natura & fine vestium nobis prælibanda sunt, ante-
quam orationem ad specialem personarum statum
perstringamus: hinc labor dicenti ad explicandum
non tam molestus, nec Auditorio res perceptu tam dif-
ficilis futura.

Nominis Etymon, quod attinet, Vestis videtur
græcæ esse dictio, idem quod ἱδῆς ἵτ@. Vestem autem
jurisconsulti definiunt esse quicquid induendi, præ-
cingendi, amiciendi, insternendi, tegendi gratiâ
paratum est. Quamvis recensitis modis procul du-
bio turpis regnat luxus; disserturi tamen Nos de
abusu vestium nomen in ista generali significatione non
acceptamus: aliàs porrò vestis dicitur vel à vestien-
do, quod corpus contra tempestatum vim vestiat, i.e.
tueatur & muniat, aliàs à velando, docente Varrone,
dicitur, quod corporis nuditatem velet, id est, operiat
atq; tegat, quæ vocis significatio, si primævum vestium
finem respiciamus magis congruit: Prima namq; o-
mnium nostrum parens statim ut vetita concupiscendo
exorbitaverat, justitia, sanctimonia & partium cun-
ctarum harmonia & amabilitati succedere pravi inor-
dinatq; affectus. Atq; hinc illa erroris sibi conscia, le-
gitur in historia creationis præ pudre frondes arbo-
rum velandi, id est, tegendi nudi corporis causa legisse.
Utiq; si penitus originem vestium indagare velimus
quis non deprehendet eas ortum traxisse ex transgres-
sione

de eon-
tiq; prius
aliqua in
commu-
ni præli-
banda.

Vestis
Etymon.

causa usq;
vestium.

De vesti-
bus non
glorian-
dum.

Simile

Contem-
ptus Dei

Bellum
quomodo
naturæ
inferatur

Utilis in
commu-
ni admo-
nitio.

sione primorum parentum in Paradiso? Quod sanè
pij cordatiq; Doctores ex cap. 3. Gen. observarunt, ubi
legitur DEUS fecisse AD Æ & EV Æ vestes pel-
liceas, ut per illum habitum ceu signum abundè conspi-
cerent suam foeditatem atq; ita semper mali voluntariè
acquisiti reminiscerentur. Quo sanè facto Deum
Adæ posteris exemplum intuendum proposuisse haud
obscurum est, ne quis suis de vestibus gloriaretur. In
hanc quoq; sententiam similiter docuit Divus Bern-
hardus, inquiens: Qui gloriatur de veste similis est
furi, qui ob cauterium, sive funem collo alligatum
superbit, nam vestis est signum & poena reatus.
Quod meritò delicatis in mentem venire deberet, qui-
bus nullus videtur esse ornatus nisi qui luxu diffluat; ubi
namq; curiosè quis appetit immodicam in vestibus ele-
gantiam & splendorem hic non tantum contemnit Au-
thorem, qui vestitum mortalibus reliquit insigne vere-
cundiae, sed bello quodammodo impetit naturam. Per
magnum equidem fuerit ad correctionem momenti, at-
tentà memoria ponderare, amissà puritate & innocen-
tiâ, qualis nuditas ex transgressione primæ va sub ve-
stibus nostris licet pretiosissimis in nobis propagata la-
teat: tunc certè melius sapientes homines magno studio
exteriores fastus, insolentiae superbiaeq; vanitates post-
ponerent, quò firmitus ad interiorum virtutum cultu-
nam coniti valerent. De quo divi Ambrosij pia ista

monitio

ma-

monitio est. *monitio est. natura ing. dicitur, p. 9. omne.*
mnes pauperes generat: neq; enim vestimentis in-
duti nascimur, nec cum auro argento ve generamur,
nudos fudit in lucem terra, egentes cibo, potu, a-
mictu; nudos recipit terra quos edidit, nesciens
fines possessionum. Idemq; alibi: audi inquit, omnes
nascimur & morimur nudi, nulla distinctio inter ca-
davera mortuorum; nisi fortè quia gravius fætent
corpora divitum distenta luxurie. Pudebit pro-
fectò exterioris cultus quoties quid eotegatur cogita-
mus: Insana enim ambitio est fimum tegere pur-
purâ, *monitio est. natura ing. dicitur, p. 9. omne.*
significativè inquit Franciscus Petrarca. Et qui
plus nimis opera impendunt corporibus suis ut exqui-
sitissimè induantur, similes sunt illis, qui pallidū cada-
ver in feretro aureo ponunt, illudq; gemmis ostrog cir-
cūdant. Qui hic, quæso, ornatus nonne horrendus &
monstrosus? Sed quid hæc ad me, inquires, si cadaver
ita ornatum abominabile foret visu? Respondeo: ne
quis ad injuriam trahat quod vivū cum cadavere com-
paraverim, origo nominis inquirenda erit: cadaver
dicitur à cadendo, cur non itaq; sicuti mortuum, ita vi-
vum dicatur cadaver, repugnantiam video nullam;
quippe mortuum jam cecidit, vivum autem casurum
est, atq; crescentibus annis continuo cadimus.

Ex dictis, Auditores lectissimi, constat, prima-
rium vestium finem esse velaturam nuditatis, quam

B. 2

Deus

Simile
de luxu
vestium.

Unde dis-
catur cas-
daver.

Primari-
us vestiū
finis.

secunda-
rius finis
multi-
plex

Deus in ignem
venit dicitur
per ignem dicitur
reficiens pec-
catum

peccatum regi abscondit. voluit; hic tamen finis non
excludit secundarium, utpote qui consistit in decore
sancto:

Iste Decor annotante Baldvino, apparet. 1. in ne-
cessitate: Sicut namq. nec sitatis causa adinventae
sunt ades & domicilia ut sub illis homines à tempesta-
tibus tuti degerent: ita vestimenta eadem de causa
confecta sunt ut corpora mortalium contra injurias ca-
loris & frigoris muniantur. Postea autem quicquid
extra adiectum sit, luxus & abusus censendum est.

2. 2. Honestate, ut (sicut antea dictum est) tegatur
nudi corporis deformitas, quae secuta est peccatum.
3. 3. Frugalitate, quā vestitus esse debet juxta propor-
tionem quantitatum, id est, facultatum, ne scilicet ope-
rosius & sumptuosius induamur quā facultatibus si-
mus solvendo.
4. 4. Spectatur ille Decor in distinctione personarum
i. e. sexus, aetatis, officiorum, temporum, & actionum:
nam alius habitus virum, alius foeminam, alius magi-
stratum, alius subditum, alius senem, alius juvenem
debet.

Quomo-
do ex re.
cto vesti-
um usu si-
t abu-
sus.

Cum itaq. de luxu vestium sermo sit, non incon-
veniens hic erit vice versa modos recensere quomodo
in vestibus à recto fine usq. exorbitetur ut fiat ab-
usus: Abutuntur homines vestibus multifariam; no-
torie a. exorbitatio illa desinitur partim in
superfluitate.

perfluitate, partim in Novitate & Varietate, par-
tim etiam in Neglectu Conditionis & Ordinis no-
stri consistere. hic etiam palam fiet in Vestibus excres-
sum rem esse Deo abominabilem atq. generi humano
maxime perniciosam.

Primò namq. luxus hic primæ ordinationi di-
vine contrariatur: Deus enim justissimus vindex
peccatorum primos parentes turpi infamia patradi fa-
cinoris multaturus Vestes pelliceas ceu notam reatus
fecisse, easq. ipsis loco primæ lapsus induisse
legitur: Seculo autem nostro quid frequentius & usi-
tatiùs quam pelles istas serico & purpurâ obducere,
argento, auro, gemmisq. pretiosis tegere atq. sic Deum
in faciem spuerè! Hinc accelerari Deum ad iram, ut
varijs supplicijs genus humanum plectat cognitis sa-
cris scripturis neminem potest latere: in primis com-
minatio illa gravissima, quæ Esa. 3. exstat, cunctisq.
precepti istius transgressoribus prostat, nemini no-
strum potest esse incognita: Sic enim ibi per Prophe-
tam minatur Dominus filiabus Hierusalem: De-
calvabit Dominus verticem filiarum Zion, & Do-
minus carnem earum nudabit, in die illa auferet
Dominus ornamenta calceamentorum, & lunulas
& torques, & monilia & armillas & mitras & di-
scriminalia & periscelidas, & murenulas, & olfa-

Vestium
excessus
multa
mala ha-
bet

Contrari-
atur ordi-
nationi
Dei

Accen-
dit Deum
ad iram

Esa. 3.

pale

Cor. 10. et in
du. et. Ann.
lar. et. Gemm.
in Fronte

idolatria
gentilis,

Christia-
ni Ethni-
cis quā in-
re peio-
ret.

Majores
quare lau-
dandi,

infinita
vestium
genera.

te pendentes. Divitem etiam Epulonem à Chri-
sto reprehensum fuisse quod se quotidie indueret
purpura & bysso docet nos historia Evangelica, Luc.
16. & Matth. 6. Etiam nimiam curam de excolendo cor-
pore vestibus gentilium idolatria insinuat Salvator
precipiens: nolite solliciti esse, dicentes: quid mandu-
cabitur aut quid bibemus aut quo operiemur? hæc
enim omnia Gentes inquirunt. Nos verò Auditores
Christiani Gentibus, sive Ethnicis nihil cedimus, imò
longè illos luxu omnigeno superamus: Ubi namq. Ma-
jores nostri, procul dubio non ita atq. nos scientia cœ-
lesti imbuti, contenti erant vestibus domesticis ab uxo-
re, filiabus & ancillis elaboratis; nos delicatarum,
vestium cumularum gratia montes & maria per-
agramus: Ubi Majores nostri domesticis in ijs confi-
ciendis utebantur; nos (ut jure cum Petrarcha de no-
stri seculi hominibus querar) disiunctissimas fatiga-
mus gentes. Nobisne nent, nobisne petunt, nobisne
texunt Belgæ? Nobisne Perses, nobisne Seres, nobis-
ne jndi, nobisne Tyrius Murex natat? Nobisne fra-
grans bacca hispidis pendet arbusculis? Nobisne o-
ves albicant Britannicæ? Nobisne jndica sandix ru-
bet? Uterq. ne Nobis sudat Oceanus? Non est nunc
Nobis locus Auditores recensere omnia Vestium ge-
nera, quibus membra corporis à capite ad calcem usq.
ex-

expoliuntur: tantum causas videre licet, quamobrem
in hoc corrupto seculo viventes fortunis infinitis
modis atq. majores nostri facti simus egentissimi: illi
etenim omnium rerum copia affluentes simpliciter de-
corè & frugalitèr induebantur: nos verò infinitis pe-
nè tributis & censibus gravati pressiq., præterea fa-
cultatibus ferè omnibus exhausti, modum, decorum &
mensuram nescimus nos vestiendi: Mirum sanè, quò
magis ad versis & inopia rerum premimur, eò magis
luxu diffuimus, necdum sistit illud malum, sed indies
serpens crescit & variatur insania. In annalibus sere-
nissimæ & nunquam intermoritura memoria Regis
Gustavi ejus nominis primi Gens Dale Karlica, cum
juxta fretum Brunbeck cum Rege de pace transige-
ret, legitur Regijs legatis inter alia postulatum baud
temerè repudiandum proposuisse, ne Rex satellites &
aulicos suos novo & insolito vestium cultu amiciri
pateretur: Proh Deum immortalem, si nunc gentem
illam sanctam, redivivā videremus, quàm lamentabi-
lèr illa vicem nostram desleret, quàm acerbè visis
hiscæ humanā effigie beluīs, serino animo, perigrina
lingua, barbarico habitu, compto femineam ad molli-
tiem capillo, moribus ad aprinam duritiem horridis
atq. incultis: quam acerbè, inquam, ludibria hac ha-
bituum externorum, quos Nobis ab extremis mundi
finibus furibunda præsens atas invexit, oderit atq.
execra-

Causa
pauperu-
tis in pa-
tria.

Stolidi
homines

Postula-
tum Dal-
carlorum
ad Gusta-
vum I. R.
S.

Exclama-
tio.

Leges ve
stiariz ab
rogata.

Discrimē
statum
omne sub
latum.

Negle
ctus ani
mi.

execraretur. Antiquitus fuere pij cordatiq; Magistratus, qui leges vestiarias & sumptuarias promulgave
re, deq; earum transgressoribus poenam multamq;
sumsere, nunc nescio quā eorum conniventia in cor
rigendo hoc vitio prodigalitatē & luxurię insania sub
ditorum eo usq; crevit, ut inter Regem & subditum,
inter nobilem & civem, inter senatorem & mimum,
inter sacerdotem & aurigam, inter studiosum & mi
litem gloriosum, matronam & scortum monstruosum
adeo parum intersit aspectu. Ideoq; ut modo dixi, ni
si resipuerimus experiemur Deum huius peccati vin
dicem & ultorem presentissimum.

Deinde negligere eos curam animi, qui excolen
dis corporibus suis plus satis opera impendunt prater
quam quod testatur experientia, sanctorum id ipsum
quoq; evincunt testimonia: quanto enim amplius cor
pus propter vanam gloriam componitur atq; ornatur,
tanto interius anima foedatur & sordidatur: non e
nim ita curaretur corporis cultus (verē inquit Bern
bardus) nisi prius neglecta fuisset mens inculta vir
tutibus. In eandem sententiam docet Sypr: lib. de
habitu Virg: Serico & purpurā indutæ Christum in
duere non possunt; auro enim margaritis & mo
nilibus adornatæ ornamenta cordis & pectoris per
diderunt. Usq; adeo difficile est corpus simul comere
& animum virtutibus excolere.

Ut

Ut autem in gratiam Reverendi Auditorij pro
lixam dicendi materiam ad compendium referam,
dicam paucis ex Baldvino quantorū malorum fons &
origo sit luxuriari vestibus: Luxus enim vestium in
alijs pravam de nobis suspicionem excitat, sumptibus
inutiliter profundit, impedit misericordiam erga
pauperes, juxta veriloquium illud Bernb: Inveni
unt curiosi quō delectentur & non inveniunt mi
seri quō sustententur. Insuper superbiam arguit,
quæ individuum præsumitur esse comes splendide ve
stitorum. Demonstratum est satis superq; Auditores
Reverendi luxum in vestitu valde Deo esse abomina
bilem hominibusq; maximē perniciosum: quibus probē
consideratis, tum quemlibet ita corpus suum ornare,
ne peccata cumulet; tum verō unice verbi Dei Mini
stros, quippe quorum lux corā hominibus lucere de
bet jubente Salvatore Matth. 5. hoc ipsum considerare
oportet. Ad quos nunc præsertim orationis meæ vela in
tenduntur.

Quæris fortē Auditor optime, utrum Verbi Mi
nister uti teneatur peculiari vestitu ab aliorum homi
num ordinibus distincto? Respondeo quod debet: De
us enim voluit esse discrimina officiorum in genere hu
mano, ita etiā vestium discrimina voluisse eundem cer
tum est. Vestes namq; nihil aliud sunt, quam ejusmodi
corporis tegumenta, quæ simul esse deberent Symbo
lum

Choro
malorum

Repetitio

Admoni
tio gene
ralis &
specialis

Novus
status

Queritur
utrum ne
cessario
sacerdos
peculia
res habe
bit vestes

C

Affirma-
tur simili-
ter.

um ejus status in quem quisq. collocatus est. Quod autem Deus ecclesiastico statui peculiarem attribueris vestitum abunde ex multis scriptura locis probari potest: in primis autem ex cap. 28. Exod: & Dent. 22. Veneranda etiam & sapienti antiquitati placuit ut Ministri Ecclesie peculiare haberent vestes; non enim honorificum, imò stultum & profanum esset, si ordo sanctitati addictus mercatorum aut militum more incederet, quò visum præberet spectantibus.

Constat:
Ecclesi-
asticus
Articulus
25. reci-
tatur.

Quibus deniq. auctoritas & vigor constitutio-
num nostrarum Ecclesiasticarum accedit, sancientes ut
modum & formam in vestibus servemus, quibus etiam
morem ut geramus convenit. Eas autem ut à verbo
ad verbum sonant ex artic: 25 apponere non pigebit:
På thet at Prästerskapet medh theras sköttige förmoningar
må någhot hoos. Åhörarnar kunna vhrätta til at affkasta
thenn skadeliga och förachtelige klädebonat som nu tagher
öfverhanden och Gudh slagher hoos Elaiam öfver thenn
som öfversteet och högfärd vpväcke: Role Prästernar medh
theras hustrur oc Barn / såsom och Skolemästare och
Dieknar sijn lättferdigheet vhi klöderne medh Södentygh/
medh stora vpvælske Mössor / Sammes armar / Fäcker och
tröjor medh många Sönder och Silffuer knappar besatte/
Wåda Fransöfste brackor / hollskoor / skoor och pussade
Skiorckfragar eller slättefragar på Hållendz wijo medh
remmar wjdhdbundne / Hoffmans hattar. Item at the ide
båra Sammes gatubodhar på ryggen medh skoor och wjo
dhe och slaghe tappetfragar / såsom ey bruka vpsigat och
bjänae förlänge håår / och andra högfärdige och wanstape-
lige kläde dräcker och åthåffuor.

Cupis

Cupis tibi auditor demonstrari sine articulum quib9

Cupis Tibi, Auditor, demonstrari sibi
quibus ille rationibus sibi constet, & num qua hic san-
ciuntur aqua & toleranda sint, ita ut per omnia ab Ec-
clesie Ministris, ijsq. qui ad sacrum aspirant ministe-
rium, necessario observanda sint? Resp. Quamvis
leges & statuta Majorum tanta auctoritatis esse ha-
beriq. soleant, ut nulla egeant demonstratione; in gra-
tiam tamen tuā, Auditor, dubitationes, tacitasq. ob-
jectiones excipiam atq. articulum obiter & per partes
non demonstrabo, verum suis exemplis explanabo: idq.
etsi nonnihil onerosum, haud tamen gravatim sum fa-
cturus. Utq. vestitaria Regula generalis hac esto:
Distingvantur vestitus inter homines, ut sexus, con-
ditio & status dignoscantur. Si ista Regula in u-
niversum omnes status & ordines obligat (quod ex
premissis modo probatum satis erat) utiq. etiam sua
universalitate ad obedientiam sacerdotem obligabit. id
quod jam ultra dabo probatum: Quia domus Epi-
scopi & conversatio cleri quasi in speculo posita (do-
cente August:) magistra est publicae disciplinae, quic-
quid enim is fecerit, id sibi omnes faciendum pu-
tant. Et cum Clerici voluptatibus inserviunt, se-
cularibus lasciviae froena laxantur, non minus verè
quam sapienter inquit Bernb: validiora namq. sunt ex-
empla quam verba, pleniusq. opere docetur quam voce.
Itaq. juxta articulum, Concionator, qui populum de-

C 2

vitan-

articuli
dialogi
eum.
Auditor
dubitare.

Regula
vestitaria

Argumen-
tatur a
minori
ad majus

Docens
exemplo
præibis
docen-
dos.

vitando luxu
egregii qd em
ad hoc, et

Turpe
quid Do-
ctori.

Gravitas
quid.

gregie quidem docet, & ipse prior vi-
vum doctrina sua exemplar non prabet, non tantum
nihil edificat docendo; sed insuper prae Auditoribus
gravissimè reum se reddit vindictae divinae; omne
etenim animi vitium (inquit juvenalis) tantò in se
conspicius crimen habet, quantò major, qui pec-
cat, habetur. Atq; sic trito huic obnoxium fiet: Tur-
pe est Doctori dum culpa redarguit ipsum. Pro-
inde etiam Paul. suum monet Timotheum ut exemplo
sit fidelium non tantum in verbo, sed & conversa-
tione. similiter Tit. suum hortatur dicens: in omni-
bus praebe te exemplum bonorum operum in do-
ctrina, in integritate & gravitate. Gravitas autem
illa cum maximè spectetur in sermone, actionibus
& vestitu opera pretium est, si quid in doctrina pro-
ficere velit verbi Minister studeat modo quò dictum
est gravitati. Meritò itaq; hinc quaeris, Auditor, quo-
modo componatur Vestis ut gravitatem representet?
Respondet gravis tunc censetur vestis si superflui-
tas & stulta κακοχηλία vitetur: Secundo si cuiusq;
conditio & vitae genus, quod etiam Deus vestium
diversitate voluit esse distinctum observetur. Semper
quippe cogitandum est vestes morum esse indices jux-
ta illud Sirac: amictus corporis & risus dentium &
ingressus hominis enunciant de eo: Praeterea ut gra-
vis sit vestis, neve quid lascivia, fastus, luxus aut no-
vitatis prae se ferat, non debet in dissoluta & brevis vita
dissertar

vitatis prae se ferat, non debet esse affectu
dissectas namq; breves & solutas amare vestes, vereor
ne sit hominum dissolutas & dissectas mentes possi-
dentium; decurtata verò & breves vestes potius mi-
litem quam Sacerdotem decent, vel bos, qui Regibus
solent esse à pedibus.

Fortassis, quantum ex oculis Auditoris auguror, Auditor
conceptis quaestiuiculis parturire mihi videtur, quo
iocoferia
infat
quaeren-
do.
fit quod egre in obedientiam recensiti nuper articuli
consentire appareat: quocirca minutula cum summis
ex articulo isto recoquas licet mecum querendo Audi-
tor: ego quo reddam perfectum, quod modo promise-
ram pro adstruenda veritate articulo nostro rationibus
quibuscunq; contradictionum tuarum nervos infrin-
gam, evellam, elidam: Quæris quid de magnis &
tumentibus collaribus sentiam? Respond. Indicant
intus tumidum, inflatum & tumentem animum.
Ecquid de fenestratæ calceis? Resp. Stultum judi-
co, qui cum ejusmodi ingreditur in luto. Liceatne
ergo Sacerdoti ocreatum incedere? Resp. Non nisi
eques fuerit aut pedes in luto; aliàs vel Rusticum
vel Nobilem hoc sapit. Ecquid fers judicij de pileis,
quitanijs, rosis & redimiculis admirabiles apparent?
Resp. Ornatus est levis & puerilis. Vincula illa
calceorum & collarium serica, rubra, flava, viridia
vel cœrulea ecquid approbas? Resp. Delicatorum ju-
venum

utrum et no-
dit atq; affert
tum sunt.
Quid de li-
gulari

gularum fibularumq; agmine longo & transverso fers
judicij? ecquorum illa sunt? Res. Histriionum vanorum
vanitatē deridentium At quales capillos ad numeros
ordinantes plicantesq;? R. Uno verbo: effæminati
Puellis placere gestientes. At comam nimium nutri-
entes? Res. Pigri, somniculosi, pediculosi, suiq; ne-
gligentes. At fimbriata vestes, multum ne adferunt
ornamenti & decoris? Res. Verius dixeris: inutilita-
tis plurimum & profanationis. Indulgebitur ne
huicce ordini mollibus (puta cujuslibet generis sericis)
indui vestimentis? Res. Neutiquam: Salvator enim
noster visuros mollibus vestimentis indutos in Regum
aulas ablegandos vult, Matth. 22. encomio autem
Jobannis, utpote speculum sanctissima vitæ nobis ad i-
mitationem præbentis, simplicitatis & frugalitatis
admonemur à Christo ibidem vers: 8. Miror tandem,
quid de palliorum collaribus laxis & demissis, quæ in
artic: Gamme & gatubodar nuncupantur? Res. Con-
veniunt rebus nomina sæpè suis. Cedò ecquid in ta-
bernis istis prostat venale? Res. Prostat ibi virtus
& honor: imò prostituuntur ibi ambo. Dicis ve-
rum? Res. Ita certissime est. Ecquid æris & mo-
netæ genus, hic mercatorum vanissimus lucratur? Res.
rifus, cachinnos, imò ob vanitatum vanitatem i-
pfos fletus. Sanè miseret & piget me hujusmodi mer-
catura? Res. me quoq;.

Sed

Et hda
fappe
fragar
falsè &
facete ta-
bernæ
comparā-
tur.

Nota 60.

Sed tandem ut ioco-serias quæstionibus
tamus, Auditor, a me quæris, qui, quibusq; notis
commendatur vestis sacerdotalis? R. si nimirum sibi
cohereat & corpus undiquaq; tegat, si femoralia popli-
tes tegant, si pallium & tunica infra genna nonnihil
demittantur. Sed quid opus, inquis, illis laxis & ob-
longis symmatis, quibus humus verritur pulverumq;
nubes excitatur, nonne satius esset ad morem aulico-
rum se accomodare & minori æris cum dispendio una
uti tunica, eaq; decurtata & brevi? vel si hoc genus
& hanc formam vestis probare incipiant populares
mei, eaq; ob commoditatem mihi arrideat, nonne præ-
staret ea uti, & ad consuetudinem eorum morem
accommodare meum? quod nisi fecero, ea res me ma-
ximè reddit invisum, & omnium in me oculos cum
odio & risu velut in monstrum quoddam prodigiumq;
convertit? Res. Hæc mentis agitatio, ô Auditor lectis-
sime, multos suspensos tenuit, atq; etiamnum tenet ut
ordinem Ecclesiasticum agrè amplectantur, imò effi-
cit interdum tantum ut penitus eum ordinem fastidi-
ant. Hi temerè sanè suæ consulunt saluti, dum ob exter-
nam speciem postponunt, imò fastidiunt vitæ Salvatoris.
Taliū quippe animus ineptis affectibus ab imitatio-
ne Christi abducitur, cujus vestis fuit simplicissima &
non nisi gemina: Una interior & vocatur χιτών, lati-
nè tunica, altera exterior ἱμάτιον, latinè toga seu pal-
lium

nz vestis
sacerdo-
talis.

Populas
ris occu-
patio Au-
ditoris.

Cur hic
status à
terræ fi-
liis de-
spiciatui
habeatur

Tædium
vitæ Chri-
sti.

Vestis
Christi

Simplicis-

finis
leum dicta
malunt

malunt tales non Christi; sed magna illius
meretricis esse imitatores, quæ legitur circumdata
purpura & coccino, & inaurata auro, & lapide pre-
tioso & margaritis. Apoc. 17.

Purgatio
Audito-
ris.

Quorsum hæc vergit, inquis Auditor, quem no-
strum ferit oratio in vectiva? nonne palliatus? nonne
tunicatus incedo simplici? & non magni æstimatæ utens
veste? Resp. non sufficit, o Auditor, frugi hominem

Vir frugi
quis?

& virum te esse, nisi & conjugem & liberos intra
eosdem frugalitatis limites contineas: luxuries enim
illa, quæ in te occultatur, in conjugem, ebulliens quasi, e-

Uxor
Christianæ
ornamen-
tum
optimum
quale si

rumpit. Et præsumeris qui vir sis faminam habens
luxui deditam. Uxor autem tunc satis ornata cense-
tur, si marito, utpote capiti suo placeat. Cum tamen fæ-
mina in vestibus & ornamentis comparandis maritis
plerumq; sint curiosiores; imò quadam reperiuntur,
quæ non tantum in singulos dies vestes habent permu-
tatorias; verum etiam una vice corpus suum multipli-
cibus vestibus ita gravant, ut aliquando vix ferendo
esse valeant: tales, inquam, attendant, quæ vir ille
Sanctus Tertulianus feminis Christianis præscribat

Apothe-
ca Apo-
tholica.

ornamenta: Proдите, inquit, vos fæminæ Christianæ
de apotheca Apostolorum fumentes de simplici-
tate candorem, de pudicitia ruborem, de pingite
oculos verecundiæ & spiritus taciturnitate, infe-
rentes in aures sermonem Dei, annectentes cervici-
bus regem Christi. Caput maritis subijcite, et / bus
tirornatæ

tis ornatae eritis, manus lanis occupate, pedes do-
mi figite, vestite vos serico probitatis, byssino san-
ctitatis, purpurâ pudicitiae. Taliter pigmentatae
Christum habebitis sponsum & Amatorem.

Discussis abstergisq; hoc pacto, Auditor, dubitatio-
num tuarum nebulis, ecce Articulo nostro sua sibi autho-
ritas constat, perstatq; perpetuò illasa & inconcussa
authentica ejus veritas. Qui si intentum finem or-
tumq; haberet ridiculum & inanem (etsi gravissimè
admonemur, ut cum timore subjectione præstemus
Dominis, non solum bonis & humanis, verum etiam
pravis, 1. Pet. 2.) leviss esset causa hæsitandi, regerendi,
tergiversandi, renuendi, contradicendi: Verum ex
prius probatis cum certum sit de auctoritate hujus arti-
culi divinâ & humanâ (nempe Reverendum Domi-
num Episcopum hunc condidisse, conditumq; in codicem
legum Ecclesiasticarum retulisse, divinitus ad hoc fa-
ciendum excitatum) Tu quis es, qui adeò immorigerus
eum, contrariè vivendo, impugnare labefactareq;
audeas?

Fidem promissi servaturus justo prolixior expla-
nando articulo nostro immoratus sum; ne a præcepta le-
gum nostrarum omnigenæ rigiditatis accusentur; ita a
nobis temperentur: ecce, honestas, bonas, exquisitas,
& decoras vestes in quocumq; vitæ genere non culpa-
m. sed tales (quædamq; in laudam et immus,
commendam

Adstru-
itur A-
rticulo
authori-
tas.

Perstrin-
guntur
contuma-
ces.

Rigor
præce-
ptorum ex
plicatione
nibus
mitiga-
tur.

Bona

Res quæ
ratione
laudan-
da.

Distribu-
untur ge-
nera ve-
stium se-
cundum
gradus
statuum
& digni-
tatum.

Nigredo
colorum
aptissi-
mus gra-
uitati.

damus; hisce nihilominus observandis: Primo, nimirum ut quisque consideret quâ fortunâ, quâ conditione, & statu sit: etenim Nobili genere natos, beneque nummatis, ac magistratum gerentes ornatus decet exquisitior ac delicatior: pauperes ignotos, obscuros, terræque filios simplicior, nec magno impendio comparatus. Quapropter Reges, Principes, Comites, Dynastæ Attalicis, aurove intertextis, Phrygianis & conchyliatis vestibus utantur. Viri sanguine illustres, Barones, Senatores Regni, qui summam gerunt Rempublicæ. Generales exercituum Duces, Rectores provinciarum & urbium, Duces Militum inferiores, & cujuscunque fuerint eminentioris ordinis homines sericis, undulatis, damascenis, bolo sericis, atque etiam purpuratis seu ostrinis cooperiantur. Locupletes quoque civium pro pecuniarum suarum quantitate atque officiorum & bonorum qualitate pannis induantur, lineis & laneis, carbasinis, byssinis, bombycinis & pellibus laboratis vulpium, alciurn, luporum, cervorum, caprorum, mustelarum domesticarum, aliorumque animalium, atque è peregrinis etiâ regionibus allatis coriis & pellibus, unde sibi thoraces, scortica colobia, capiria hyemalia & alia, qualibuerit. Pannis & pellibus hujus generis, aut colore nigris, sacerdotes quoque amittuntur. Iste enim color à sapiente gravique antiquitate

habitus est, atque etiamnum habetur aspectu constantissimus, gravissimus; Tempore verò æstivo premente æstu panno tenuiori, si placet, quantumque ejus status decorum concedit induantur. Itaque cum in universum omnibus, tum v. maxime Sacerdotibus convenit ita sua exornare corpora ut animi semper moderatio cernatur. Proinde in sermone, in incessu, in vestitu Sacerdos munditiem amet, quam & Deus amat, qui olim in sacris omnia munda esse voluit, in victimis, in vasis, in vestibus quoque Sacerdotum. Multi, testante Baldvino, sorditie sue sese fecerunt contemptos, licet alias donis valerent Ministro dignis. Non enim negari potest, sordes vestium plerumque notare sordidum animum, sicut vestis levis, leves repræsentat mores, & animi muliebris & effeminati, vestitus muliebris: dissoluti, vestis dissoluta & vix sibi coherens: gravis verò & honesti animi signum est (inquit idem) vestis gravis & decora.

Tandem autem ut aliquando longiori, quam initio putaram, Orationi finem desideratum imponam, quò vos, fragilitatis humanae memores relinquam loco corollarij, Epitaphiolo perpetuâ meditatione dignissimo Vos Domini Virique Reverendi, Clarissimi, Doctissimi atque humanissimi dimitendos censeo:

Disce homo de tenui constructus pulvere, quâ Te

Edidit in lucem condicione Deus:

Mox cinis in tumulo fies, totusque repente

Quem modò velabas purpura, vermis eris.

D I X I.

moderatio animi & cultus corporis semper coniungenda

Epilogus
Lectorem
rem fragilitatis
humanae
pie admonet.

RESIGNATIO SYNODI

Per Eundem Continuata.

Feliciter animiq; ex sententia exercitijs hujus synodi, partim piè disputando, partim declamando, partimq; de rebus necessarijs ad rectam ecclesiæ constitutionem pertinentibus consultando, continuatis & absolutis, tempus efflagitare videtur ut hâc horâ actum synodalem concludamus: Itaq; Reverendissime id Christo pater, Præsul sacri hujusce cætus vigilantissime, Mæcenæ, benefactor & patrone æternum colende. Illustris ac Generose Domine Gustave Gustavi, Reverendi Domini Præpositi, Clarissimi Domini Capitulares, Clarissimiq; & Doctissimi Domini Magistri & Pastores. Deniq; præsentium, cujuscunq; fuerint eminentiæ, conditionis, facultatis, ordinis, gradus, aut dignitatis, Viri Dominiq; Consultissimi, Nobilissimi, literatissimi, spectatissimi, humanissimi, amici & fautores mei reverenter & officiosè suspiciendi: ne (inquam) hinc discessuri brutis animantibus similes esse videamur, Christianum; imò necessarium est ut grato animo Pijq; meditationibus ineffabilia Dei Opt. Max. erga nos beneficia commemoremus: Hic namq; per triduum, lectissimi Auditores, liberum religionis exercitium habuimus: idemq; habemus domi & foris: In scholis & templis nostris, in curijs & tribunalibus, imò in cubiculis

culis nostris verbum Dei nostri clarum & sonorum in auribus nostris resonat iucundissimè. Per rectum sacramentorum usum gratis gratia Divina, indeq; affatim fluentis bona Nobis prostant largiter. Proh dolor taliter Deus haud fecerat omni nationi, ideoq; à Nobis laudandus in secula.

Deinde, quod prioribus est proximum, Domi clementissimum, sapientissimum & pietissimum habemus Regem, Foris augustissimum fortissimumq; Heroem. Nemo namq; sincerus existit, aut domi, aut foris Christianus, qui pro vitæ suæ felicitate ac diuturnitate non precetur. Nemo qui Majestatem suam ut afflictæ Christianitatis unicum post Deum Vindicem ac Defensorem imo pectore non intueatur. Quare Nemo Nostrum est, qui discrimen causâ Regis nostri Clementissimi, quantumvis gravissimum subire recuset.

Utiq; maxie virtute Rex serenissime, provinciâ divinitus Tibi traditam, ut capisti, felix suscipe. Te Ubi nunc & futurus Es pungat stimulus sanctæ ambitionis, virtuteq; precum nostrarum in proposito benè capto non desistas antequàm nervos & consilia nefanda crudelium hostium infregeris, antequàm insidiatores animarum nostram contriveris, ipsumq; adeo Diabolum, fretus Altissimi ope, regno Christiano exueris. Et quò, Auditores lectissimi, voti pijissimi siamus compotes, ad Deum Ter: Optimum, Max: pro orbis Christiani patriæq; nostræ necessitatibus, deniq; Regiæ Maiestatis felicitate & incolumitate fundamus preces, usuri ad hanc rem usitatâ formulâ in templis precandi: utiq; unanimiter ingemiscentes ita piè mecum

dicite:

D3

Miseri-

Misericors Deus, æterne cælestis pater, agimus Tibi gratias, pro multifarijs in hunc usq; diem Nobis præstitis beneficijs: præsertim autem quod satisfactione unigeniti filij tui Nos redemisti: idq; Mysterij mediante sincera verbi prædicatione patefecisti, offerendo verâ fide & poenitentia Te suscipientibus, gratiam, justificationem & vitam æternam. Teq; supplices rogamus ut Sanctum tuum verbum cum recto sacramentorum tuorum usu contra Hæreticos falsosq; Doctores in hoc exulcerato deperditoq; tempore incorruptum servare digneris. Nominatim ut Nos tuearis à papicolarum machinationibus, qui immoderati nostrorum sanguinis effusione gaudent, nefandaq; tyrannide ceu lupi rapaces fugientesq; Leones miseros Christianos dissipant & profligant. Respice clementer, ô Deus, afflicti populi tui calamitatem, hostiû elatione deprime, ne ulterius impiorum lanienæ, morsui, prædæ & derisioni expositi, expressè videamus Te verè pro Sancta Tua ecclesia pugnare.

Deinde supplices Tibi tendimus manus, ut omnes tuos Servos & Ministros, quibus imperij fascès gladiumq; politicum demandasti, protectioni tuæ commendatos esse velis; *Speciatim* verò *Regem Nostrum Clementissimum*, quem Nobis defensionis & tutelæ adeò clementer constitueras: *Defende illum ab insidijs & periculis tam apertis quam clandestinis, largire ut de suo & communi patria nostra posse fortunam, victoriam, et in cunctis successum reportet.*

reportet. Forti tuo illum brachio protege in expectatione periculorum & insidiarum plenâ, quam regni tuendi pacisq; publicæ comparandæ causâ suscepit. atq; concede ut ipse cum Univerſo Comitatu saluus & incolumis, adeoq; læta & exoptata pacis nuncius ad Nos in regnum suum redeat. Similiter clementiss. nostram Reginam cum Sobole lectiss. divinæ tutelæ tuæ comendatam cupimus: memor misericordiæ & bonitatis tuæ, illi largitèr benedictione tua adfis.

Senatores Regni & Inferiorem Magistratum conserva, eosdemq; spiritus tuus sanctus regat & gubernet, qui ejusmodi suggerat illis consilia, quæ cedere valeant in divini nominis gloriam & honorem, Regis, Regniq; commodum & emolumentum. Insuper Exercitum Militarem, classem, terras metalliferas, adeoq; quicquid regimini & subditis sit utilitati, præsidio & ornamento conserva. Respice clementer ô Deus, Pater cælestis nostræ religionis Consortes, qui aspera & crudelia quæq; à Pontificijs perpetiuntur: qui misere bonis quibusq; tam spiritualibus quàm corporalibus spoliuntur. Illis feras, quæsumus, paternum auxilium, quò miseri è faucibus tyrannorum animarumq; nostrorum insidiatoribus liberentur. Averte Domine à Nobis peccatorum pœnas, utpote famem & pestem, incendia & seditiones, aliaq; ingruentia pericula & insidias. Tristibus & languentibus, ægrotis & lugentibus, captivis & depressis paternâ adhibe consolationem libera Nos, ô Deus, ab omni malo, Nosq; præſente mortis horulâ, à calamitoso hoc seculò clementer dimissos in cœlum recipe, ubi perpetuas Tibi laudes grateq; referre valeamus, A M E N

EPIGRAMATA SACRA

*In decem totis Christianissimo sacrum videlicet 7. Septemb:
Anni 1631, quò piè perorante*

DN. ADOLPHO ELAITER SERO
Babylon cecidit, & noster Josua in campo Lips: à Ta-
merlane diu exoptatam victoriam reportavit.

I. Presbyteris nigrum prescribis, *ADOLPHE, colorem*
Tristitia signum, qui color esse solet.
Rex hosti Rubrum tinctumq, cruore colorem
Tormentis defere, Lipsia testis erit!
Quam sit in hocce vides, tua mens contraria Regi,
Rex laudat Rubrum Tu sed, ADOLPHE, Nigrum.

II. Usum vestitus rectum, pravumq, recenset,
Et Synodum Voto claudis, Adolphe, pio.
Dum pro Rege facis vota exaudiris ADOLPHE
Hostes prostravit, nam Deus hocce Die.
Solis ad occasum nobiscum dumq; precaris
Exaudita simul nostra querela fuit.
Tanta pijs precipus virtus fuit atq, potestas
Hostes prostrati Regis ut aufugerent.

Εὐφροσύνης χάριν scripsit

GRATIUS HILSIENOBIEL Hyperboreus.

I. Quis verus, pravusq; simul vestis fiet usus:
Quàm pro Rege Deus sollicitandus erit,
Disseris argutè atq; piè. Quid? ADOLPHE disert!
Hæres ingenij es, viva & imago patris.
Ille virum solus DALIÆ intractabile vulgus,
Divitijs Svadæ ab continuit quoties!
Perge velut pergis, meriti laudisq; paternæ
Æmulus esse, probo digna propago viro.
Sat mercedis erit tibi Gratia Regis: Hic ultro
Mœcenas tibi sit, ceu patris ante, precor.

Fautori suo & amico Ubsal. apposuit.

MATTHIAS MTLONIUS AROSIANUS.

ORATIO
IN
FELIX NOVI
ANNI M. DC. XL.
AUSPICIIUM;

Quam,

Deo. Duce atq; Auspice,

In Regiâ Academiâ GUSTAVI-
anâ, quæ Dorpati est ad Embeccâ,

4. die Januar. Anno 1640. publicè in Au-
ditorio Majori, pro concione
enarrabat

PETRUS CAROLI UNDEA-
NIUS, VVestroGothus.

DORPATI, Lit. Acad. Anno M. DC. XL.